

STUDIE: TVŮRČÍ REZIDENČNÍ POBYTY ART-IN-RES / NOVÁ SÍŤ 2023

- ANALÝZA FINANČNÍCH NÁSTROJŮ
PODPORY TVŮRČÍCH REZIDENČNÍCH
POBYTŮ NA STÁTNÍ ÚROVNI
- NÁVRHOVÁ ČÁST

OBSAH

ANALÝZA FINANČNÍCH NÁSTROJŮ PODPORY NA STÁTNÍ ÚROVNI	3
1. MINISTERSTVO KULTURY ČR	3
1.1. PROGRAM STÁTNÍ PODPORY PROFESIONÁLNÍHO UMĚNÍ	3
1.2. NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY	7
1.3. STÁTNÍ FOND KULTURY	9
2. INSTITUT UMĚNÍ – DIVADELNÍ ÚSTAV	9
3. ČESKÁ CENTRA	10
NÁVRHOVÁ ČÁST	11
MK ČR – PROFESIONÁLNÍ KULTURNÍ AKTIVITY V ČR	11
MK ČR – PROFESIONÁLNÍ KULTURNÍ AKTIVITY V ZAHRANIČÍ	12
BUDOUCÍ VIZE	13
POUŽITÁ LITERATURA	15
PARTNEŘI	17

ANALÝZA FINANČNÍCH NÁSTROJŮ PODPORY NA STÁTNÍ ÚROVNI

Níže jsou rozebrány finanční nástroje na podporu tvůrčích rezidenčních pobytů na **národní úrovni se zaměřením na nezřizované organizace a nezávislé tvůrce v oblasti scénických umění**. Uvádíme zde analýzu možností hostičích organizací žádat o dotace na rezidenční program a tvůrců a umělců žádat na individuální či skupinový rezidenční pobyt. Nejedná se o analýzu investičních možností hostičích organizací.

/ Analýzu financování tvůrčích rezidenčních pobytů rozšířenou o regionální a místní podporovatele i soukromé subjekty a fondy naleznete v diplomové práci **kap. 2.4**.

1. MINISTERSTVO KULTURY ČR

Finančním nástrojem podpory tvůrčích rezidenčních pobytů na státní úrovni jsou především poskytované **dotace MK ČR**. Doposud však v ČR ve standardním dotačním řízení neexistuje žádný speciální dotační okruh, program ani tematický okruh na podporu tvůrčích rezidenčních pobytů.

Podpora tvůrčích rezidenčních pobytů v oblasti scénických umění je zprostředkována a v praxi využívána v dotačním okruhu MK ČR:

- **Profesionální umění (hudba, divadlo, tanec, výtvarné umění)**

1.1. PROGRAM STÁTNÍ PODPORY PROFESIONÁLNÍHO UMĚNÍ

MK ČR, Odbor umění, literatury, knihoven a kulturních a kreativních průmyslů alokuje podporu v následujících programech:

- **Kulturní aktivity,**
- **Program festivalů,**
- **Stipendijní program a**
- **Program státní podpory profesionálních divadel, symfonických orchestrů a pěveckých sborů.**

1.1.1. KULTURNÍ AKTIVITY NA PODPORU PROJEKTŮ PROFESIONÁLNÍHO UMĚNÍ

Každoročně vypisované výběrové dotační řízení je určeno pro veřejně prospěšné neziskové projekty fyzických a právnických osob působících v oblasti kultury v ČR. Nejedná se o podporu státních příspěvkových organizací MK ČR. Jedná se o páteří podporu profesionálního živého umění v ČR a to zejména nezřizovaných/nezávislých subjektů. Řídí se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen rozpočtová pravidla) a *Zásadami vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy (2020)*.

Pro oblast scénických umění jsou alokována dvě dotační řízení v oblasti:

- **Profesionální divadlo** (dále jen Divadlo) a
- **Profesionální tanec, pohybové a nonverbální umění** (dále jen Tanec).

Obě dotační řízení na rok 2023 jsou určena na podporu tematických okruhů:

1. festival, přehlídka;
2. nový inscenační projekt;
3. provozování inscenačního projektu;
4. celoroční inscenační činnost tvůrčího subjektu;
5. celoroční produkční činnost;
 - 5.a produkční jednotky, provozující jevištní/pracovní prostor
 - 5.b produkční jednotky bez jevištního/pracovního prostoru.
6. tvůrčí dílna, odborný kurs, konference, seminář;
7. odborná periodická publikace;
8. odborná neperiodická publikace a
9. jiný projekt (MK ČR, 2022f, 2022g).

Podpora většiny výše zmíněných aktivit může být poskytnuta pouze nezávislým subjektům, tedy subjektům bez vlastního zřizovatele. Dotace se poskytují účelově, a to nejvýše do 70 % celkových nákladů předloženého projektu (MK ČR, 2022f, 2022g).

Z praxe a výzkumu vyplývá, že **hostící organizace** bud:

- poskytují zázemí (pracovní prostor) pro rezidenční pobyty **v rámci svých aktivit celoroční činnosti** a na realizaci svých rezidenčních programů žádají v okruhu **5.a produkční jednotky, provozující jevištní/pracovní prostor** → jedná se o divadelní prostory, kulturní či multifunkční centra;
- poskytují či zprostředkovávají zázemí (pracovní prostor) pro rezidenční pobyty **v rámci svých aktivit celoroční činnosti organizace s absencí vlastního prostoru** a na realizaci svých rezidenčních programů žádají v okruhu **5.b produkční jednotky bez jevištního/pracovního prostoru** nebo v posledním okruhu **9 jiný projekt** → jedná se o produkční jednotky, servisní organizace, zprostředkovatele;
- **poskytují zázemí (pracovní prostor) pro rezidenční pobyty** jako svoji primární celoroční činnost (nebo sezónně) a na realizaci svých rezidenčních programů žádají nejčastěji v posledním okruhu **9 jiný projekt** → jedná se o umělecké rezidenční centra/domy;
- poskytují rezidenční pobyt v rámci festivalu, na jehož realizaci žádají v okruhu **1. festival, přehlídka**;
- nežádají o dotace na státní úrovni a využívají jiných zdrojů.

Podpora obou celoročních činností je určena výhradně obecně prospěšným společnostem, ústavům a spolkům, v oblasti Tance i společnostem s ručením omezeným, které prokáží neziskovou činnost za poslední dva roky.

Z praxe a výzkumu vyplývá, že **tvůrci a umělci** bud:

- zahrnují tvůrčí rezidenční pobyty jako součást **nového inscenačního projektu** a žádají v **okruhu 2**;
- zahrnují tvůrčí rezidenční pobyty jako součást své **celoroční tvůrčí činnosti** a žádají v **okruhu 4**;
- nežádají o dotace na státní úrovni a využívají jiných zdrojů.

V oblasti Tance je okruh 4 rozdělen na celoroční tvůrčí činnost souborů s celkovými náklady pod a nad 3 mil Kč.

→ Ja na místě konstatovat, že by program podpory „kulturních aktivit“ vyžadoval úpravy pro eliminaci problémů vztahující se k podpoře tvůrčích rezidenčních pobytů. **Rezidenční domy** poskytují stejně jako divadla a další kulturní centra pracovní prostor a tak by **měly být akceptovány v okruhu 5a**, namísto okruhu 9 pro projekty tzv. nezařaditelné či jiného charakteru. Stejně tak **servisní organizace a zprostředkovatelé rezidenčních pobytů** nabízí otevřené výzvy a mimo jiné i pracovní prostor a měly by mít **možnost žádat v okruhu 5b**. S tím souvisí i **úpravy struktury vzorových rozpočtů** tak, aby bylo legitimní žádat v rámci své celoroční činnosti a vzniku inscenačního projektu na podporu právě rezidenčních pobytů, které jsou v současnosti již běžnou součástí přípravy uměleckých projektů a v praxi pro své přínosy žádoucí a hojně využívané (jak mimo jiné vyplývá i z této studie).

1.1.2. PROGRAM STÁTNÍ PODPORY FESTIVALŮ PROFESIONÁLNÍHO UMĚNÍ

Program je určen na podporu projektů festivalů profesionálního umění v oblastech klasické hudby, alternativní hudby, divadla, tance a pohybového umění, výtvarného umění a literatury. Je určen fyzickým a právnickým osobám, které v ČR pořádají pro daný obor významný festival, zasazující se o podporu kulturního cestovního ruchu a zpřístupnění kulturního bohatství občanům bez rozdílu. Řídí se *zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a Zásadami vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy (2020)* a usnesením vlády ČR o *Programu státní podpory festivalů profesionálního umění (2016)*.

Do dotačního řízení na rok 2023 se mohou hlásit pořadatelé festivalů mající za sebou realizaci pěti ročníků, které byli minimálně 4 denní a čítající alespoň 10 produkcí v programu. Festival musel být v předchozím roce uskutečněn na principu vícezdrojového financování. Podmínkou pro oblast divadla jsou celkové náklady předchozího ročníku festivalu v minimální výši 5 mil. Kč a v oblasti tance a pohybového umění v minimální výši 3 mil. Kč. Dotace je poskytována maximálně do výše 70 % nákladů na předložený projekt (MK ČR, 2022h).

Hostíci organizace, které poskytují či zprostředkovávají tvůrčí rezidenční pobyty v rámci významného festivalu mohou jejich podporu zahrnout do žádosti v tomto programu.

1.1.3. PROGRAM POSKYTOVÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ NA TVŮRČÍ NEBO STUDIJNÍ ÚČELY

Od roku 2008 MK ČR poskytuje stipendijní program určený pro obory klasická a alternativní hudba, divadlo a tanec a výtvarné umění. Je upraven *zákonem č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů, zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a usnesením vlády ČR o Koncepti podpory umění v České republice na léta 2015–2020 (2015)*.

Do výběrového řízení se mohou s konkrétními projekty hlásit fyzické osoby z ČR, které působí profesionálně v daných oborech. Nejedná se však o podporu žáků ani studentů českých škol. Stipendium lze jedné osobě poskytnout maximálně dvakrát za život (MK ČR, 2022e).

- **Tvůrčí stipendium**

Toto stipendium je určeno autorům-umělcům působícím profesionálně ve výše zmíněných oborech na tvůrčí uměleckou činnost nebo tvůrčí rezidenční pobyt v ČR nebo v zahraničí. Věková hranice žadatele není omezená. Podpora je určena na období od 6 měsíců do 2 let s možností ročního prodloužení. Výsledkem by mělo být vytvoření uměleckého díla, ne však uměleckého výkonu nebo odborného díla. V oblasti divadla a tance se jedná zejména o podporu při tvorbě dramatického textu.

Tvůrčí stipendium je poskytováno formou příspěvku na tvůrčí činnost, jehož vyúčtování není nutné prokazovat účetními doklady. Slouží k pokrytí běžných životních nákladů žadatele během realizace projektu a úhradu nákladů souvisejících s tvorbou uměleckého díla, ne však s jeho uvedením či nazkoušením.

- **Studijní stipendium**

O toto stipendium mohou žádat profesionální autoři-umělci i výkonní umělci a odborní pracovníci z daných oborů, kteří nepřesáhli věkovou hranici 35 let. Program je určen na studijní pobyt na významném pracovišti v ČR nebo v zahraničí, jehož minimální délka je 1 měsíc. Účelem je získání know-how a materiálů pro další uměleckou, vědeckou či odbornou činnost, případně i vytvoření díla, ne však vznik ani příprava inscenace. V oblasti divadla a tance se jedná zejména o příspěvek na studium na zahraniční vysoké škole.

Ze studijního stipendia lze hradit především věcné náklady související s projektem žadatele. Je však možné požádat i o tzv. „příspěvek na studijní činnost“ (MK ČR, 2022e), který může sloužit k pokrytí běžných životních nákladů během doby realizace projektu.

→ Jak vyplývá z popisu výše, podmínku stipendijních programů jsou velmi omezující. **Profesionální umělci a pracovníci v kultuře** mohou teoreticky program využít pro tvůrčí rezidenční pobyt v oblasti scénických umění, pouze však na projekty ve fázi koncepčního ukotvení, zpracovávání scénáře a výzkumu.

1.1.4. PROGRAM STÁTNÍ PODPORY PROFESIONÁLNÍCH DIVADEL A PROFESIONÁLNÍCH SYMFONICKÝCH ORCHESTRŮ A PĚVECKÝCH SBORŮ

Program je určen pro právnické osoby s výjimkou příspěvkových organizací zřizovaných státem a hlavním městem Prahou. Divadla mohou být podporovány ve formě příspěvkových organizací obcí, městských částí a krajů, obecně prospěšných společností, ústavů, spolků, i ostatních právních subjektů. Podmínkou je vlastní umělecký soubor a pravidelná divadelní produkce. V podmínkách programu jsou dále stanoveny počty zaměstnanců, určitá soběstačnost tělesa, minimální počet uvedených divadelních představení, kofinancování jinými zdroji i minimálně tříletá kontinuální umělecká činnost divadla (MK ČR, 2022b).

Dotační řízení se řídí podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, usnesení vlády o *Programu státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů (2003)* a *Zásadami vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy (2020)*.

Jak je patrné z grafu 1 výše tvůrčí rezidenční pobyty mohou být poskytovány v rámci činnosti profesionálních divadel zřizovaných nižšími územními samosprávnými celky. Ty mohou žádat o státní podporu v tomto programu a financovat tak rezidenční pobyty z tohoto zdroje.

→ Dotační řízení pro oblast profesionálního umění je v některých směrech omezující a spolu s problematikou právního statusu umělců a pracovníků KKO s sebou nese jisté komplikace. V překonání těchto bariér se snaží MK ČR podnikat jisté kroky v rámci dočasných dotačních programů NPO.

1.2. NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY

Od roku 2022 má MK ČR v gesci komponentu **4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru** (dále jen KKS) v rámci plánu pro oživení a odolnost ČR. Jedná se o plán reforem a investic, které ČR a další členské státy EU realizují s využitím prostředků z *Nástroje pro oživení a odolnost (RRF)*. *“Hlavním cílem komponenty je celková reforma přístupu ke KKS v ČR. Komponenta reaguje na krizi způsobenou COVID-19 a je založena na novém strategickém rámci MK ČR, který se soustředí na širší roli kultury, zvyšuje odolnost KKS a rozvíjí KKO jako součást přechodu k nízkouhlíkové ekonomice. Synergický efekt reforem a investic umožní využít KKS pro ekonomickou i společenskou obnovu ČR”* (MK ČR).

Podporu tvůrčích rezidenčních pobytů se podařilo prosadit v **iniciativě status umělce a umělkyně**. Ta *“zahrnuje sérii dotačních výzev, jejichž společným cílem je podpora rozvoje kompetencí a zvyšování konkurenceschopnosti pracovníků KKS na mezinárodní scéně a při realizaci inovativních projektů.”* Má za cíl podpořit rozvoj dovedností a síťování minimálně 2000 jednotlivců (fyzických osob) v KKS (MK ČR).

Dotační výzvy se řídí *usnesením vlády k materiálu NPO (2021)*, *Nařízením Evropské komise o nástroji pro oživení a odolnost (2021)* a zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Dotace může být poskytnuta až do 100 % uznatelných nákladů projektu, načež DPH mezi uznatelné náklady nepatří.

Tvůrčí rezidenční pobyty v dotačních programech určených na podporu projektů realizovaných v ČR:

- **Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: projekty mezinárodní umělecké a odborné spolupráce v ČR**
- **Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: Individuální tvůrčí a studijní projekty**

Tvůrčí rezidenční pobyty v dotačních programech určených na podporu internacionalizace:

- **Status umělce – podpora projektů mobility aktérů kulturních a kreativních průmyslů – Mobilita**

1.2.1. ROZVOJ KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ KKS: PROJEKTY MEZINÁRODNÍ UMĚLECKÉ A ODBORNÉ SPOLUPRÁCE V ČR

Program je určen výhradně na podporu projektů z oblasti profesionálního divadelního a tanečního umění, klasické, alternativní hudby a výtvarného umění. Rozšiřuje tematické nabídky tradičních oborových dotačních řízení oddělení umění MK ČR. Žadatelem o dotaci mohou být právnické osoby, sídlící na území ČR s výjimkou vysokých škol a školských zařízení a státních příspěvkových organizací (MK ČR, 2022d).

Dotační okruhy:

- Rezidenční pobyty v ČR;
- Hostování zahraničních umělkyň a umělců v ČR;
- Tvůrčí dílny, odborné kurzy, workshopy v ČR;
- Konference, semináře v ČR a
- Platformy podporující rozvoj kompetencí pracovníků KKS v ČR.

Jedná se o historicky první dotační řízení s okruhem explicitně určeným pro **hostící organizace** – poskytovatele rezidenčních pobytů realizovaných na území ČR s podmínkou účasti zahraničních umělců a veřejnou prezentací výsledků rezidenčních programů.

1.2.2. ROZVOJ KOMPETENCÍ PRACOVNÍKŮ KKS: INDIVIDUÁLNÍ TVŮRČÍ A STUDIJNÍ PROJEKTY

Tato výzva je určena na podporu individuálních tvůrčí a studijní projektů, jež jsou součástí osobních uměleckých, pracovních či vzdělávacích plánů jednotlivých žadatelů. Výzva je postavena na již zmiňovaném *Programu poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní činnost* a rozšiřuje okruh potenciálních příjemců podpory a zaměřuje se primárně na umělecké obory s nejvyšší dlouhodobou poptávkou po dotačních programech určených pro fyzické osoby. Žádost předkládá vždy jedna fyzická osoba s českým občanstvím nebo trvalým pobytem v ČR (MK ČR, 2022c).

Dotační okruhy:

- Individuální tvůrčí projekty – literatura;
- Individuální tvůrčí projekty – výtvarné umění a
- Individuální studijní projekty.

Nabídka podpory **tvůrčích projektů** je otevřena pro oblast literatury a výtvarného umění. Nabídka podpory **studijních pobytů** je otevřena pro obory hudba, divadlo, tanec, výtvarné umění, umělecká řemesla a herní vývojářství. Studijní pobyt je umožněn také neprofesionálům, kteří mají zájem o studium ve výše uvedených oblastech. Studijní pobyty jsou zaměřeny na věkovou kategorii osob nad 35 let, čímž se rozšiřuje okruh žadatelů stipendijního programu MK ČR. Žadatelé mohou žádat o podporu v délce od 2 týdnů do 12 měsíců (MK ČR, 2022c).

1.2.3. STATUS UMĚLCE – PODPORA PROJEKTŮ MOBILITY AKTÉRŮ KULTURNÍCH A KREATIVNÍCH PRŮMYSLŮ – MOBILITA

Odbor mezinárodních vztahů MK ČR je garantem výběrového dotačního řízení s *“účelem podpořit realizaci projektů se zahraničním přesahem, které budou zacíleny na podporu mobility, rozvoje dovedností, síťování a prezentace českých KKO a jednotlivých umělců a odborných umělecko-technických pracovníků KKS”* (MK ČR, 2022a). Jedná se o podporu internacionalizace a aktivit realizovaných v zahraničí.

Dotační okruhy:

- Prezentace profesionálů KKS v zahraničí;
- Příprava prezentace profesionálů KKS v zahraničí;
- Odborné konference, semináře, workshopy, networky v zahraničí z oblasti KKS – vzdělávací projekty v zahraničí zaměřené na podporu rozvoje dovedností a zasíťování;
- Příprava – odborné konference, semináře, workshopy, networky v zahraničí z oblasti KKS – vzdělávací projekty v zahraničí zaměřené na podporu rozvoje dovedností a zasíťování;

- Podpora účasti na tvůrčích a manažerských rezidencích a stážích profesionálů z oblasti KKS v zahraničí;
- Příprava – podpora účasti na tvůrčích a manažerských rezidencích a stážích profesionálů z oblasti KKS v zahraničí.

Podpora přípravy i účasti na tvůrčích a manažerských rezidenčních pobytech je určena jednotlivcům i skupinám/souborům. Jednotlivci se mohou hlásit, pokud se 2 roky živí uměleckou a kreativní činností, u právnických osob je min. počet účastníků 3 osoby, v případě státních příspěvkových organizací 5 aktérů (MK ČR, 2022a). Raritou v dotačních řízeních je podpora přípravné fáze projektů, což umožňuje subjektům plánovat udržitelněji za větších finančních jistot.

1.3. STÁTNÍ FOND KULTURY

MK ČR spravuje *Státní fond kultury* upravený *zákonem č. 239/1992 Sb. Zákon České národní rady o Státním fondu kultury České republiky*. Podle něj fond přispívá na specifické kulturní projekty, kterými jsou např. vznik, realizace a uvádění děl, pořádání festivalů nebo propagace české kultury v zahraničí aj. Jedná se o účelovou dotaci do výše maximálně dvou třetin plánovaných nákladů projektu.

2. INSTITUT UMĚNÍ – DIVADELNÍ ÚSTAV

IDU, příspěvková organizace zřízená MK ČR, je centrem poskytujícím informační, propagační, vzdělávací, poradenské, výzkumné i nakladatelské služby pro oblast divadla a živého umění obecně. IDU uskutečňuje mnoho podpůrných aktivit týkajících se mezinárodní spolupráce a exportu současného českého umění do zahraničí. Nabízí rezidenční programy, program krátkodobé mobility *Go and See*, program na podporu propagace současných scénických umění v zahraničí a v nedávné době zahájil i program na podporu současné hudby *SoundCzech*. Ve spolupráci s Mezinárodním visegrádským fondem realizuje *Visegrádský program rezidenčních pobytů pro literáty*. Na podporu rezidenčních pobytů pro scénická umění nabízí níže popsané programy.

2.1. PROGRAM TVŮRČÍCH REZIDENCÍ

Program obnáší zprostředkování tvůrčích rezidenčních pobytů pro české umělce v zahraničí a pro zahraniční umělce v ČR. Je otevřen pro všechny umělecké obory mimo film. Na zajištění rezidenčních pobytů v zahraničí se spolupráce vyvinula např. i s Českými centry. Na tuzemské scéně IDU spolupracuje s rezidenčními centry jako je Studio ALTA, SE.S.TA či MeetFactory.

Program cílí na podporu zahraniční mobility umělců a rozvoj jejich tvorby směřující k potenciálnímu uplatnění na zahraničním trhu. Nemá omezenou věkovou hranici uchazečů a je otevřen i studentům uměleckých oborů, kteří jsou v posledním ročníku vysokoškolského studia. V případě rezidencí pro scénická umění je umělcům hrazena doprava, ubytování a poskytnut příspěvek na rezidenční pobyt (Žáková et al., 2019).

2.2. TVŮRČÍ REZIDENČNÍ POBYTY V EGON SCHIELE ART CENTRU V ČESKÉM KRUMLOVĚ

V Českém Krumlově realizuje IDU ve spolupráci s MK ČR a Nadací Sabarsky-Sonnberger tvůrčí pobyty pro oblast výtvarného umění a scénografie. Rezidence v uměleckém centru jsou určeny především začínajícím umělcům a studentům posledního ročníku vysoké umělecké školy. Cílem programu je podpora mobility a rozvoj tvorby umělců vedoucí k jednoduššímu uplatnění na domácím i zahraničním trhu. Tvůrčí pobyty trvají 1 až 2 měsíce a poskytují rezidentům bezplatné využití ateliéru a 12 000 Kč měsíčně na náklady spojené s rezidencí (Žáková et al., 2019).

3. ČESKÁ CENTRA

Česká centra jsou příspěvkovou organizací MZV. S cílem podpořit mezinárodní spolupráci a mobilitu umělců a kulturních pracovníků organizují Česká centra výjimečně tvůrčí pobyty pro umělce v zahraničních pobočkách nebo cesty pro zahraniční kurátory do ČR. Účelem takových kurátorských a novinářských cest je aktivní networking, osobní seznámení s českou uměleckou scénou a šíření povědomí o české kultuře. Krátkodobé tvůrčí rezidenční pobyty, kterých se účastní i umělci scénických oborů, nabízí např. České centrum Paříž.

→ Zde je patrný značný potenciál v rozšíření agendy podpory rezidenčních pobytů se zapojením MZV. Jako zásadní nástroj kulturní diplomacie by na sebe právě MZV prostřednictvím Českých center mohlo převzít částečně od MK ČR tuto dotační agendu a implementovat ji za vlastní.

NÁVRHOVÁ ČÁST

Na základě analýzy současných nástrojů podpory tvůrčích rezidenčních pobytů pro scénická umění na státní úrovni a analýzy současných potřeb oboru, **podává výzkumný tým praktický návrh úprav**, který velmi **jednoduše upravuje stávající nedostatky** v dotačním systému a přináší začlenění podpory tvůrčích rezidenčních pobytů jak pro **A) hostící organizace**, tak pro **B) rezidenty** uskutečňující pobyty v ČR i zahraničí. Účelem je využít dotačních programů, které vznikly na základě potřeb oboru v rámci NPO, a udržet je i po ukončení podpory EU (Nástroje pro oživení a odolnost) po roce 2025.

Návrh obsahuje:

- Jednoduchou implementaci do stávající struktury dotačních řízení MK ČR
 - kulturní aktivity v ČR (divadlo/tanec)
 - kulturní aktivity v zahraničí
- Budoucí vizi
 - transformace zákonů
 - zřízení Institutu mobility

MK ČR – PROFESIONÁLNÍ KULTURNÍ AKTIVITY V ČR

- výběrové dotační řízení MK ČR programu „**Kulturní aktivity**“ na podporu projektů profesionálního **divadla a tance, pohybového a nonverbálního umění**
- ve správě Odboru umění, literatury, knihoven a kulturních a kreativních průmyslů
- realizace rezidenčních pobytů v ČR
- **doporučení:** *níže úprava textu stávajícího dotačního řízení v okruhu 2, 4, 5 – konkretizace žadatelů, legitimace rezidenčních pobytů v žádostech o dotaci + nutná úprava struktury vzorových rozpočtů*

HOSTÍCI ORGANIZACE – poskytovatelé rezidenčních pobytů

5. Celoroční produkční činnost

Dotační řízení na podporu **celoroční produkční činnosti nezávislého subjektu**, týkající se profesionálního umění:

5.a produkční jednotky, provozující jevištní/pracovní prostor

- divadelní prostory, kulturní a multifunkční centra, umělecké rezidenční prostory apod.*

**umělecká rezidenční centra/domy poskytující primárně pracovní prostor pro tvůrčí rezidenční pobyty - prostřednictvím vlastního rezidenčního programu s veřejně otevřenou výzvou*

5.b produkční jednotky bez jevištního/pracovního prostoru

- produkční jednotky, servisní organizace, organizace zprostředkovávající tvůrčí rezidenční pobyty apod.

Okruh je otevřen výhradně pro **obecně prospěšné společnosti, ústavy, spolky a společnosti s ručením omezeným**. Do žádosti v tomto okruhu je třeba zahrnout veškeré produkční aktivity (s výjimkou festivalů, vlastních inscenačních projektů a rovněž publikací – na tyto typy činnosti **je třeba podat samostatnou**

žádost v příslušném grantovém okruhu). Pokud žadatel obdrží dotaci na celoroční činnost, **nemůže** současně obdržet dotaci v okruhu č. 2 nebo 3. Předkladatel projektu (v oboru divadlo) **nemůže** současně žádat o dotaci z Programu státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů.

REZIDENTI – individuální žadatelé i kolektivy (umělci a tvůrci)

2. Nový inscenační projekt

Dotační řízení pro **nastudování nového inscenačního projektu a jeho provozování** v roce 2024. Tento okruh je otevřen výhradně **nezávislým subjektům, tj. bez vlastního zřizovatele**.

Do žádosti v tomto okruhu lze zahrnout i náklady na tvůrčí rezidenční pobyty.

Předkladatel projektu (v oboru divadlo) **nemůže** současně žádat o dotaci z Programu státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů.

4. Celoroční inscenační činnost tvůrčího subjektu

Dotační řízení na podporu celoroční **inscenační** činnosti **nezávislého subjektu** (bez vlastního zřizovatele), který na **vysoké profesionální úrovni působí minimálně po dobu dvou let**; podmínkou je vytvoření alespoň jedné nové inscenace v roce 2024 (ve zdůvodněných případech může odborná komise tuto podmínku neuplatnit).

4.a Soubory s celkovými náklady nad 3 mil Kč

4.b Soubory s celkovými náklady pod 3 mil Kč

Okruh je otevřen výhradně pro **obecně prospěšné společnosti, ústavy, spolky a společnosti s ručením omezeným**.

Do žádosti v tomto okruhu lze zahrnout i náklady na tvůrčí rezidenční pobyty.

Do žádosti v tomto okruhu **nelze zahrnout** další aktivity (festivaly, publikace, dílny apod.) – na tyto akce je třeba podat samostatnou žádost v příslušném grantovém okruhu.

Pokud žadatel obdrží dotaci na celoroční činnost, **nemůže** současně obdržet dotaci v okruhu č. 2 nebo 3. Předkladatel projektu (v oboru divadlo) **nemůže** současně žádat o dotaci z Programu státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů.

MK ČR – PROFESIONÁLNÍ KULTURNÍ AKTIVITY V ZAHRANIČÍ

- výběrové dotační řízení na podporu **profesionálních kulturních aktivit vysílaných do zahraničí**
- ve správě Odboru mezinárodních vztahů
- realizace rezidenčních pobytů v zahraničí
- **doporučení:** *rozšíření tematických okruhů dotačního řízení o projekty podporující kulturní mobilitu umělců a pracovníků KKO včetně tvůrčích rezidenčních pobytů v zahraničí, zachování dotačních okruhů z NPO*

HOSTÍCÍ ORGANIZACE / REZIDENTI – individuální žadatelé i kolektivy (umělci a pracovníci KKO)

Z výzvy NPO **Mobilita** zachovat alespoň dotační okruhy:

- **Prezentace profesionálů KKS v zahraničí – projekty mobility**
Prezentace umělců a české kultury na zahraničních přehlídkách, festivalech a veletrzích v oblasti scénického umění, hudby, vizuálního umění, uměleckých/lidových řemesel a literatury, která podpoří mobilitu umělců a napomůže k navázání jejich nové či širší zahraniční spolupráce v daném oboru a zároveň podpoří rozšíření dovedností a zkušeností profesionálů KKS.
- **Odborné konference, semináře, workshopy, networky z oblasti KKS v zahraničí – vzdělávací projekty v zahraničí zaměřené na podporu rozvoje dovedností a zasíťování**
Aktivity zaměřené na rozvoj dovedností, mobility, síťování, mezinárodní spolupráci, green deal a udržitelnost v oblastech KKS. Podpora výměny informací a odborných znalostí z oblasti KKS mezi profesionály a odbornou veřejností na mezinárodní úrovni.
- **Podpora tvůrčích a manažerských rezidencí a stáží profesionálů z oblasti KKS v zahraničí**
Projekty zaměřené na podporu rozvoje dovedností, odborných znalostí, mobility a zasíťování v zahraničí v rámci rezidencí a stáží pro umělecké, umělecko-technické a manažerské profese v oblasti scénického umění, hudby, vizuálního umění, uměleckých/lidových řemesel a literatury.

BUDOUCÍ VIZE

- apelujeme na dodržování **Státní kulturní politiky 2020-2025+** a naplnění závazných cílů 1, 3 a 6
- v souladu s nimi doporučujeme provádět průběžnou **evaluaci pilotních dotačních programů NPO**, sběr relevantních dat a jejich analýzu, o kterou se bude mimo jiné opírat transformace dotačního systému MK ČR
- **v souladu s těmito cíli a na základě zjištění v této studii předkládáme v bodech doporučení do budoucna**

HOSTÍCÍ ORGANIZACE / REZIDENTI – individuální žadatelé i kolektivy (umělci a pracovníci KKO) → ČR i zahraničí

- **Transformace stipendijního programu** (zákon č. 203/2006 Sb.) – dlouhodobé rezidenční pobyty pro individuální žadatele
- **Transformace Státního fondu kultury ČR** (zákon č. 239/1992 Sb.) – podpora rezidenčních programů hostících organizací i rezidenčních pobytů individuálních žadatelů a kolektivů
- **Institut umění – Divadelní ústav: program Go and See** – krátkodobé rezidenční pobyty pro individuální žadatele a kolektivy
 - rozšířit stávající program Go and See o podporu tvůrčích rezidenčních a studijních pobytů českých žadatelů do ČR i zahraničí (viz. stávající programy podpory 2022/23 – Perform Czech rozšířené o aktivity podpořené NPO)
 - oprávnění žadatelé fyzické i právnické osoby (za skupinové rezidence žádá jeden žadatel)

- **vznik Institutu mobility**

- nová příspěvková organizace MK ČR, nebo přenesení kompetence a agendy kulturní mobility včetně rezidenčních pobytů v rámci stávající příspěvkové organizace – IDU, Česká centra (MZV)
- centralizace veškeré podpory kulturní mobility pro ČR i zahraničí pro všechny obory jak na podporu hostících organizací, tak rezidentů
- pokrývá náklady tvůrčího rezidenčního pobytu administrativně jednoduchým řešením, které již uplatnil například Institut umění – Divadelní ústav při své poslední výzvě na podporu rezidenčních pobytů (2022 – NPO), v podobě paušálních částek na úhradu nákladů typu: doprava, honorář, ubytování, per diems aj.

POUŽITÁ LITERATURA

Česká centra. (n.d.-a). *Kurátorské cesty*. [vid. 2022-12-07]. Dostupné z:

<https://www.czechcentres.cz/about-us/aktivity-ceskych-center-v-cr>

Česká centra. (n.d.-b). *O nás*. [vid. 2022-12-07]. Dostupné z: <https://www.czechcentres.cz/about-us>

Česká centra. (n.d.-c). *Umělecké rezidence*. [vid. 2022-12-07]. Dostupné z:

<https://paris.czechcentres.cz/projekty/umelecke-rezidence>

Institut umění – Divadelní ústav. (2017). *Institut umění*. [vid. 2021-10-20]. Dostupné z:

<https://www.idu.cz/cs/o-nas/institut-umeni>

Ministerstvo kultury České republiky. (n.d.). *Národní plán obnovy*. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/narodni-plan-obnovy-cs-2907>

Ministerstvo kultury České republiky. (2015a). *Koncepce podpory umění v ČR na léta 2015-2020*. Česko, Praha: Ministerstvo kultury České republiky. [vid. 2021-04-20]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/koncepce-podpory-umeni-v-ceske-republice-na-leta-2015-az-2020-1279.html>

Ministerstvo kultury České republiky. (2015b). *Státní kulturní politika na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025)*. Česko, Praha: Ministerstvo kultury České republiky. [vid. 2021-04-20]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-69.html>

Ministerstvo kultury České republiky. (2021). *Státní kulturní politika 2021-2025+*. Česko, Praha:

Ministerstvo kultury. [vid. 2022-10-03]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-69.html>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022a, 1. září). *NPO – Status umělce/umělkyně – Výzva č. 5/2022 Mobilita II*. [vid. 2022-11-15]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/narodni-plan-obnovy-status-umelce-vyzva-c-5-mobilita-ii-cs-2889>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022b). *Program státní podpory profesionálních divadel a profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů*. [vid. 2022-10-24]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/vyhlaseni-vyberoveho-rizeni-na-rok-2022-cs-2792>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022c, 3. říjen). *Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: Individuální tvůrčí a studijní projekty*. [vid. 2022-11-15]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/rozvoj-kompetenci-pracovniku-kks-individualni-tvurci-a-studijni-projekty-cs-2946>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022d, 1. září). *Rozvoj kompetencí pracovníků KKS: projekty mezinárodní umělecké a odborné spolupráce v ČR*. [vid. 2022-11-15]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/rozvoj-kompetenci-pracovniku-kks-projekty-mezinarodni-umelecke-a-odborne-spolu-prace-v-cr-cs-2950>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022e). *Výběrové řízení na poskytnutí příspěvků ze státního rozpočtu na tvůrčí nebo studijní účely v oblasti profesionálního umění*. [vid. 2022-10-24]. Dostupné z:

<https://www.mkcr.cz/vyhlaseni-2023-cs-2937>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022f). *Výzva k podávání žádostí ve výběrovém dotačním řízení programu „Kulturní aktivity“ na podporu projektů profesionálního divadla na rok 2023.* [vid. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyberova-dotacni-rizeni-na-rok-2023-cs-2897>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022g). *Výzva k podávání žádostí ve výběrovém dotačním řízení programu „Kulturní aktivity“ na podporu projektů profesionálního tance, pohybového a nonverbálního umění na rok 2023.* [vid. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyberova-dotacni-rizeni-na-rok-2023-cs-2897>

Ministerstvo kultury České republiky. (2022h). *Výzva k podávání žádostí ve výběrovém dotačním řízení v Programu státní podpory festivalů profesionálního umění.* [vid. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyberove-dotacni-rizeni-na-rok-2023-prijimame-zadosti-cs-2928>

Žáková, E. (Ed), Petrová, P., Černá, M., Debnár, V., Dohnalová, L., Pecková-Černá, M., ... Štorek, P. (2019). *Metodický rámec hodnocení programu idu na podporu exportu a mezinárodní spolupráce.* Praha, Česko: Institut umění – Divadelní ústav. Dostupné z: <https://www.idu.cz/dokumenty/dokumenty-pdf/metodicky-ramec-hodnoceni-programu-idu-na-podporu-exportu-a-mezinarodni-spoluprace.pdf>

PARTNEŘI

Výzkum probíhal za finanční spoluúčasti EU prostřednictvím Národního plánu obnovy a MK ČR a byl realizován neziskovou organizací Nová síť z. s. v rámci projektu ART-IN-RES.

Děkujeme za spolupráci všem, kteří se na výzkumu podíleli a věnovali svůj cenný čas pro zlepšení podmínek umělců a pracovníků v KKO.

Za vedoucí výzkumu Tereza Lacmanová, Adriana Světlíková a Markéta Málková

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO
KULTURY

•
• Visegrad Fund

/NOVÁ
SÍŤ/

umění
vzdělávání
networking
arts advokacie

© Nová síť z. s.

2023